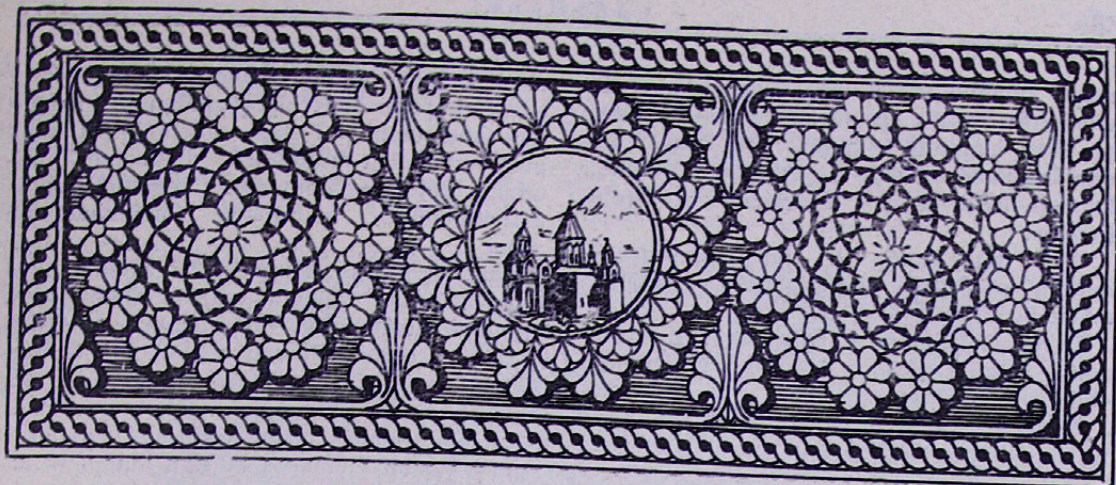

ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆԱՑ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԻ ՀԱՅՈՑ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԹԵՄԻ

Վեհափառ Հայրապետի բարեհաճ կարգադրությամբ և հրավերով Ամերիկայի Միացյալ Նահանգաց Արևելյան թեմի առաջնորդ տ. Թորգոմ արք. Մանուկյանի, ապրիլի 29—30 օրերին հոգևորականաց տարեկան համագումարին մասնակցեցին Մայր Աթոռից տ. Հովհաննես քին. Մարությանը, Մայր տաճարի քահանաներից և հոգեվոր ճեմարանում հայոց լեզվի և գրականության դասախոս, և Երևանի ս. Սարգիս եկեղեցուց՝ տ. Ռուբեն քին. Մարտիրոսյանը:

Տարեկան համագումարը տեղի է ունեցել 1970 թվականի ապրիլի 29-ին և 30-ին, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, Ջեյտենհաւմի (հարավային Ֆիլադելֆիա) ս. Երրորդություն հայոց եկեղեցում:

Ապրիլի 29-ին տեղի է ունեցել ժողովի բացումը և դիվանի ընտրությունը՝ նախագահությամբ թեմակալ առաջնորդ տ. Թորգոմ արք. Մանուկյանի, որը և կարդում է Վեհափառ Հայրապետի ողջույնի հետևյալ գիրը՝ ուղղված համագումարի մասնակիցներին.

**Գերաշնորհ տ. Թորգոմ արքեպիսկոպոս
Մանուկյանին**

**Առաջնորդին Հյուսիսային Ամերիկայի
արևելյան թեմի**

Նյու-Յորք

Փրկչի Իջման սուրբ սեղանեն և սուրբ գրական Հայաստանեն, այսօր, Մեր մտածումը հուզումով գեղուն, կուղղվի դեպի ձեր

հեռավոր ափերը, բերելու հայրական սիրո ողջույն և օրհնություն Ձերդ Սրբազնության և տիրախնամ թեմիդ հոգևորականաց համագումարին:

Միեկի Սրբազան և նույնքան սիրեցյալ հոգևոր որդիներ Մեր, վստահ եղեք թե Հայոց Հայրապետը որ, հաճախ մտահոգությամբ բեռան տակ կգտնվի, խորապես կըմխիթարվի ու կհրճվի ամեն անգամ, երբ կըտեսնե մեր եկեղեցիին ծոցին մեջ, աճը՝ հավատքի գործերու շինարար աշխատանքի, կարգապահ ոգիի ու հավատարմ գործելակերպի:

Մենք կհավատանք թե նույն այս ոգիով համակված, դուք բոլորդ, այժմ ի մի հավաքված եք, որպեսզի առավել աճեցնեք ու զորացնեք ձեր մեջ և ձեր ժողովուրդին մեջ, մեր նախնաց սուրբ հավատքը, որպեսզի առավել նպատակասլացությամբ կազմակերպեք Ձեր հոգեշեն աշխատանքը և առավել կարգապահությամբ ու հավատարմությամբ գործեք, միշտ նեցուկ հանդիսանալով ձեր սրբազան Առաջնորդին որ բոլորանվեր ջանքերով նվիրված է իր պատասխանատու առաքելության, զոր վստահ ենք թե պիտի շարունակե կենսագործել հեռզհետե ավելի արդյունավետությամբ:

Գիտենք թե ձեր օրակարգի վրա ունիք ուշադրության արժանի հարցեր, բոլորն ալ կարևոր և կարոտ բարի և շինարար լուծումներու: Մենք ձեր աշխատանքներուն լիակատար հաջողություն կմաղթենք: Սակայն ամեն բանե վեր, հայրաբար կհորդորենք ձեզ որ սիրով միանաք և սիրով գործեք, փոխա-

դարձ հարգանքով և փոխադարձ գնահատանքով: Ու նաև սիրով հիշեք ձեր հավատքի մայր կեդրոնը ի սուրբ Էջմիածին, ուր ձեր Հայրապետը տիվ և զհիշեր կաղոթե ձեզի համար, համայն մեր եկեղեցիին ու ազգին համար:

Մեր գործությունը և մեր հաղթության գրավականը՝ սիրո մեջ է, միության մեջ է, անբաժանության մեջ է:

Հրավեր կկարդանք ձեզի ամենուղ, «Հնագանդ ըլլալու մեկդ մյուսին, երկյուղովը Քրիստոսի» (Եփս. Ե 22):

Ենորհք Տեառն Մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցի ընդ ձեզ ամեն:

ՎԱԶԳԵՆ ԱՌԱՋԻՆ
ԿՈԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ

Համագումարին ներկա էին 30 հոգևորական պատգամավորներ:

Երկու օրվա մեջ, ըստ ծրագրի կարդացվեցին հետևյալ դասախոսությունները.

ա) «Նոր սերնդի կրոնական և հայեցի դաստիարակության հարցը սփյուռքի մեր պայմաններում»

(տ. Հովհաննես քնն. Մարտիրոսյան)

բ) «Հայաստանյայց եկեղեցին և արդիական հարցերը»

(տ. Ռուբեն քնն. Մարտիրոսյան)

գ) «Սուրբ Գրոց սերտողության և անձնական հոգևոր փորձառություններ»

(տ. Գրիգոր քնն. Հայրապետյան):

Զեկուցումը կարդաց Հովհաննես սրկ. Գասպարյանը):

դ) «Սողոմ սիբյուրիտի և ինքեմ տեքս հոգեվորականների համար»

(Անգլերեն լեզվով: Պրն. Հըրալդը Ս. Մոֆֆ)

Առաջին զեկուցման մեջ նոր սերնդի կրոնական և հայեցի դաստիարակության համար շեշտվում էին հիմնական չորս կետերի անհրաժեշտությունն ու միասնությունը.

ա) Եկեղեցին իր զուլս ունենալով ու Էջմիածինը և Ամենայն Հայոց Հայրապետությունը:

բ) Դպրոց և հայ մշակույթ:

գ) Ընտանիք և դաստիարակություն:

դ) Հայրենասիրություն. վերածնված Մայր Հայաստանի պայծառ իրականությունը:

«Սուրբ Գրոց սերտողության և անձնական հոգևոր փորձառություններ» զեկուցման մեջ հետևյալը հայտնեց այն միտքը, որ ծեսերի կատարման հետ (պատարագ, մկրտություն, պսակ) անհրաժեշտ է նաև ու. Գրոց սերտողությունը հավատացյալի համար: Անհրա-

ժեշտ է նաև սուրբ Գրոց սերտողություն կազմակերպել նաև եկեղեցիներում: Ուրիշներ առաջարկեցին այդ միացնել ծեսերի բացատրման և ուսուցման ժամանակ, որպեսզի ավելի ամրոցական ստացվի ավետարանական ուսուցումը հավատացյալի մոտ:

Հաջորդ օրը տ. Ռուբեն քնն. Մարտիրոսյանը կարդաց «Հայաստանյայց եկեղեցին և արդիական հարցեր» զեկուցումը, տվեց հայ եկեղեցու պատմական, մատուցած ծառայությունները՝ հայ ժողովրդին, մշակույթի, լուսավորության, քրիստոնեական ոգու պահպանման գործում, սպա նշեց այն հարցերը, որոնք այսօր ծառացել են մեր եկեղեցու առաջ և սպասում են լուծման:

Զորքորդ զեկուցումը, որ անգլերեն էր. նվիրված էր ամերիկյան օրենքի բացատրմանը, ըստ որի քահանաները ևս կարող են հետազայում ստանալ թոշակներ և, դժբախտության դեպքում՝ սահմանված օժանդակություն:

Համագումարը փակվեց եղբայրական սիրովի մթնոլորտում և տերմնական աղոթքով:

Ժամը 5-ին տեղի ունեցավ երեկոյան ժամերգություն:

Տ. Թորգոմ սրբազանի կազմած ծրագրով մեր քահանա հայերը եղան հետևյալ քաղաքներում, որտեղ նրանք պատարագեցին և քարոզեցին.

Տ. Ռուբեն քնն. Մարտիրոսյան.

Մայիսի 8-ին՝ Ֆիլադելֆիայի հայոց ու Սահակ և ու. Մեսրոպ եկեղեցում (հովիվ՝ տ. Նիկիտ վրդ. Կիզիրյան):

Քարոզ՝ «Զի որք ոչն տեսանեն, տեսցեն և որք տեսանեն, կարասցին» (Յովհ. գլ. Թ 39):

Մայիսի 10-ին՝ Նյու-Յորքի Նյու-Մըրգի շրջանի Ֆերլոնի հայոց ու Ղևոնդ եկեղեցում (հովիվ՝ տ. Գառնիկ քնն. Հալաջյան):

Քարոզ՝ «Մայր սուրբ... աղաչեա վասն մեր զի լուսեցին պատերազմներ, դադարեցին յարձակումը թշնամեաց, տնկեցի սեր և արդարություն ի յերկրի. աղաչեմք»:

Մայիսի 17-ին՝ Նյու-Յորքի Մայր տաճարում (հովիվ՝ տ. Կարեն քնն. Կոստյան):

Քարոզ՝ «Լեանք և կենդանարար յոյս և գոյացուցիչ լուսոյ, ինքն բարի աղբիւր բարութեան հոգի ուզիչ առաջնորդական» (Հալալյան):

Մայիսի 24-ին՝ Գլիվենդ քաղաքի հայոց ու Գրիգոր Նարեկացի եկեղեցում (հովիվ՝ տ. Արշակ վրդ. Խաչատրյան):

Քարոզ՝ «Ի վերայ Աշոյն և Էջմիածնի ամենայն ազգն հայոց կապեալ կան» (Ա. Դավրիժեցի):

Մայիսի 31-ին՝ տօն կաթողիկե ու Էջ-

միածնի, Ուոտերթաուի հայոց ս. Հակոբոս եկեղեցում (հովիվ՝ տ. Տաճատ քին. 'Իս-վիլյան)։

Քարոզ՝ «Եկայք շինեցուք սուրբ զիտ-րանն լուսոյ, քանզի ի սմա ծագեաց մեզ լոյս ի Հայաստան աշխարհի» (շարական)։

Անգլերեն քարոզ՝ «Ողորմութիւն և ճշ-մարտութիւն պատահեցին, արդարութիւն և խաղաղութիւն համբուրեցին»։

Մայիսի 17-ին՝ Վաշինգտոնի ս. Մարիամ Աստվածածին եկեղեցում (հովիվ՝ գեր. տ. Բարգեն եպս. Վարժապետյան)։

ԱՄՆ-ի հայոց արևելյան թեմի 68-րդ պատգամավորական ժողովի խմբանկար

Տ. Հովհաննես քին. Մարության

Մայիսի 8-ին՝ Նորդի Ֆիլադելֆիայի Զեյ-թընհամի ս. Երրորդություն եկեղեցում (հովիվ՝ տ. Զավեն վրդ. Արզումանյան)։

Հայերեն քարոզ՝ «Ողորմութիւն և ճշմար-տութիւն պատահեցին, արդարութիւն և խա-ղաղութիւն համբուրեցին» (սաղմոս)։

Անգլերեն քարոզ՝ «Զօրութիւն ս. խաչի քո Քրիստոս որ կանգնեցեր ի փրկութիւն աշ-խարհի սա պահեցէ գմեզ յամենայն փոր-ձութենէ» (շարական)։

Մայիսի 10-ին՝ Նյու-Յորքի ս. Վարդան Մայր տաճարում։

Հայերեն քարոզ՝ Տօն Համբարձման. «Ամ-բարձեալ զձեռս իր օրհնեաց զնոսա եւ վերանայր յերկինս» (Ղուկ. ԻԴ 50)։

Հայերեն քարոզ՝ Տօն Հոգեգալստեան. «Ես աղաչեցից զհայր և այլ մխիթարիչ տա-ցէ ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեցէ ի յաիտեան» (Յովհ. ԺԴ 16)։

Մայիսի 24-ին՝ Դետրոյտի ս. Հովհաննես եկեղեցում (հովիվ՝ տ. Տիրան քին. Փափագ-յան)։

Հայերեն քարոզ՝ «Առաքեա, Տէր, զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո, զի առաջնորդեցեն ինձ և հանցեն զիս ի Լեւոն Ս. և ի յարկս քո» (սաղմոս)։

Մայիսի 31-ին՝ Ուատրի հայոց եկեղեցում (հովիվ՝ տ. Մյուրոն վրդ. Կրճիկյան)։

Հայերեն քարոզ՝ «Էջ Միածինն ի Հօրէ և լոյս փառաց ընդ նմա» (շարական)։

Պատարագներից հետո ճաշկերույթներ

էին տեղի ունենում եկեղեցիներին կից դահլիճներում, որտեղ մեր քահանա հայրերը միշտ էլ մեր հավատքի, եկեղեցու, ս. Էջմիածնի, հայրենիքի և մեր աշխատասեր ժողովրդի մասին էին խոսում, պատասխանում հարցերին և շեշտում, որ սփյուռքը կարող է գոյատևել ս. Էջմիածնով և իր հայրենի երկրի հանդեպ իր սիրով և հավատարմությամբ։

Բացի այն եկեղեցիներում, որտեղ մեր քահանա հայրերը պատարագեցին, քարոզեցին, նրանք ներկա եղան նաև Սառնի Միվոքիում (հովիվ՝ տ. Վազգեն վրդ. Քեշիշյան) մայիսի 7-ին տրված թեյասեղանի և Ռոտերթաունում (հովիվ՝ տ. Տաճատ քին.

Դավթյան) կազմակերպված մայիսի 28-ին «Հավատքը Հայաստանում» զեկուցմանը։ Երկու վայրերում էլ տրվեցին համարյա միևնույն հարցերը, և քահանա հայրերը տալիս էին պատասխաններ՝ Հայաստանի բնակչության, եկեղեցիների, հոգևորականների և դպրոցների քանակի, գիտության, արվեստի, տնտեսության վերելքի մասին։

Ամերիկահայ ժողովուրդը ծարավի է հայրենի ջերմացնող շնչին ու ս. Էջմիածնի օրհնությանը։

Հունիսի 3-ին մեր քահանա հայրերը իրենց պարտականությունները կատարած վերադառնում են Մայր Աթոռ։

